ŞI IARĂŞI DESPRE TRANSNISTRIA...

Iunie 1989. A fost organizat Interfrontul **Edinstvo**. Membri ai acestuia au devenit A. Diacenko, A. Bolşakov, T. Deagteariova. Biroul comitetului orăşenesc de partid «a condamnat» formarea susnumitei organizaţii. Dar nu se ştie de ce Deagteariova a fost declinată cel mai mult, numele lui Bolşakov fiind pomenit doar în treacăt. Nimeni nu îndrăznea să meargă împotriva directorului uzinei **Kirov**.

La 11 august a fost creat «OSTK»-ul din Tiraspol în frunte cu B. Stefan, un şef docil al secţiei «galvanică» de la uzina **Electromaş**. În ziua de 12 august gazeta uzinei **Kirov** publică proiectul de lege al R.S.S.M. cu privire la limba de stat. Iar la 16 august a izbucnit deja prima grevă — «preventivă». Curios, cum de au reuşit muncitorii din Tiraspol să studieze doar în cîteva zile proiectele de lege, pentru ca în ziua de 16 august să facă greva? E de remarcat, că proiectele de lege nu fuseseră încă publicate în presa republicană, de altfel în lunile iulie-august greve politice au avut loc în Republicile Baltice. Moscova face tot posibilul pentru a nu permite crearea unor republici suverane.

21 august. Începutul grevei de la Tiraspol. Ea s-a declanşat în secţia a opta a uzinei **Kirov**. Într-un termen record grevele au cuprins întreaga Transnistrie. Cine putea presupune că avem în Moldova o «mişcare muncitorească» atît de puternică? Cînd ne lipsesc produse alimentare şi mărfuri de primă necesitate «mişcarea muncitorească» tace chitic, şi cînd colo — manifestă o activitate atît de furtunoasă... Iar legile în cauză încă nici nu fură adoptate.

27 august. Marea Adunare Naţională. Oamenii au venit în piaţa principală a Republicii pentru a-şi exprima voinţa. Au venit poate prima dată fără ca să fie forţaţi de autorităţi.

31 august. La Chişinău au fost adoptate legile cu privire la limba de stat. Mulţimea de oameni în faţa sediului Sovietului Suprem. Să ne imaginăm pe o clipă că legile despre limbă n-au fost adoptate. Ce s-ar fi întîmplat? Indignarea maselor n-ar fi avut margini. Decretarea stării excepţionale. Armate, tancuri, un alt Tbilisi. Să zicem, deci, slavă Domnului, că am evitat o nenorocire. Amintiţi-vă: în acea perioadă Gorbaciov era în concediu. Iese că muncitorii din Tiraspol au devenit o armă în mîinele cuiva. O artă politică.

11 septembrie. Ziarul **Pravda** ne informează că greva a luat sfîrşit, iar muncitorii au revenit la locurile lor de lucru. Temei pentru afirmaţiile din acest articol a servit interviul cu preşedintele OSTK-ului, Rileakov. Muncitorii cer explicaţii tovarăşului Rileakov. Acesta se justifică cum că n-ar şti nici cu spatele de interviul în cauză. În acelaşi timp unul dintre lucrătorii OSTK-ului, P. Skrispenko, are o convorbire telefonică cu M. Gorbaciov, care cere muncitorilor să se întoarcă la muncă. La 14 septembrie toţi membrii OSTK-ului cer muncitorilor să înceteze greva, ultimii însă refuză să le ia în seamă spusele.

Iar OSTK-ul e atît de încrezut în sine încît fondează foaie volantă, **Bastuiuşci Tiraspol**. De altfel, de unde au găsit hîrtie pentru ea?

Dar să revenim la evenimentele din 14 septembrie. OSTK hotărăşte să se joace şi în continuare de-a democraţia şi organizează mitinguri. La miting se ia decizia de a continua greva. Situaţia iese de sub controlul OSTK-ului. Iar indicaţiile de mai sus trebuie urmate... Şi iată că începe a lucra ba o întreprindere, ba alta... Muncitorii au fost dezbinaţi în grupuri. Dar se vede că lecţia cu mitingul nu şi-a avut efectul dorit, căci conducătorii OSTK-ului încep a fi obsedaţi de o altă idee — cea a referendumului. Ziarului **Dnestrovskaia Pravda** i-a revenit o misiune deosebit de importantă în vederea pregătirii opiniei publice.

3 decembrie. La Rîbniţa a avut loc primul referendum. 28 ianuarie 1990 a marcat referendumul de la Tiraspol. **Dnestrovskaia Pravda**: «Dacă veţi vota pentru formarea Republicii Transnistrene, veţi trăi mai bine».

Cred că nu face să vorbim despre felul cum se trăieşte la Tiraspol. O ştim cu toţii prea bine. Cert e faptul că populaţia Transnistriei e frămîntată de alte probleme. Nu le place tricolorul, bunăoară. Le place drapelul roşu — roşu de atîta sînge nevinovat, vărsat în anii Puterii Sovietice. Orice s-ar spune, dar fără-delegile care, chipurile, le-ar fi săvîrşit administraţia română sînt fleacuri pe lîngă teroarea NKVD-ului pe pămîntul Moldovei. Cît fac doar colectivizarea forţată, rezultatul căreia sînt cele peste 240 de mii ţărani morţi de foame în anii 1947—48! Despre toate acestea ziarul **Dnestrovskaia Pravda** tace mlc...

Mă rog, Stalin şi-a găsit în personalul acestei publicaţii nişte avocaţi demni de el. Ca şi în mîinile (zecile de mii?) de separatişti, pe care valul şovinismului velicorus i-a aruncat în Transnistria.

Serghei ANTONOV
or. Tiraspol